

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000945

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Назарій Наталія Орестівна

2. Nataliia O. Nazarii

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2490-9097

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОНП доктор філософії зі спеціальності 025 "Музичне мистецтво"

Дата захисту: 04-12-2023

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.869.002

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.45.23

Тема дисертації:

1. Фортепіанна балада в контексті еволюції жанру
2. A piano ballad in the context of the evolution of the genre

Реферат:

1. В дисертації здійснено комплексний розгляд баладного жанру в європейській та українській фортепіанній творчості з виходом на узагальнення щодо наявних традицій, джерел, тенденцій та шляхів його еволюціонування. Баладний жанр в музичному мистецтві розглядається в контексті різних напрямків наукових досліджень. Узагальнюючі праці з теорії цього жанру можна умовно розділити на провідні великі категорії: музичноетнографічні, музично-теоретичні, музично-історичні, праці з питань музичної семантики та герменевтичного аналізу. Термін «балада» має численні відмінності в написанні (ballades, balats, ballets, balletys, ballads) і вживається стосовно відмінних музично-мистецьких явищ. Тому, визначення категорії балади теж різняться і залежать від приналежності до сюжетного, жанрового, структурного, драматургічного різновидів. Критерії характеристики категорії балади в музичному фольклорі чи композиторській творчості значною мірою опираються на літературознавчі та літературно-фольклористичні дослідження, однак, мають низку питомих якостей та ознак. На підставі реалізованого дослідження низки творів баладного жанру вдалося відслідкувати шляхи еволюціонування жанру фольклорної і літературної балади в історичній

проекції, зроблено спробу класифікації типологічних ознак балад різної історичної та національної генези. Відтворення архетипових ознак обумовлюють особливості характеристики балади, зумовлені структурою літературного тексту, драматургії та архітектоніки, які екстраполюються на принципи побудови музичної форми та комплекс виразових засобів. Базовими фольклорними жанрами, які найчастіше слугували підставою для фортепіанної творчості стали: середньовічна одноголосна танцювальна пісня (balada) у романських народів, північно-французька середньовічна балада; французька придворна поліфонічна куплетна пісня з рефреном; іспанські Ballade і Romanze, німецький бенкельзанг як міська вулична пісня з ілюстраціями; англошотландська сюжетно-оповідна сольна або хорова куплетна пісня з численними різновидами (popular ballad, ancient ballad, ballad of tradition, traditional ballad, street ballad, stall ballad, broadside, broadsheet) з інструментальним супроводом; північна (нордична, скандинавська: фарерська, норвезька, данська, ісландська, шведська); центрально- і східнослов'янська балади. Кожен з названих різновидів наділений унікальними особливостями тематики, структури, способів формотворення, виконання. Будучи прототипом фортепіанного твору пізнаваний комплекс архетипових ознак проектується на вибір мистецького рішення. Центральним жанром, який зумовив подальшу академізацію фольклорних засад баладного жанру стала німецька «страшна балада», яка, в свою чергу, сформувалась на підставі дослідження, перекладів, переспівів та публікації текстів скандинавських, британських та іспанських фольклорних різновидів. Жанр балади у фортепіанній творчості займає особливе місце завдяки своїй міжвидовій природі. Найбільш масштабно в інструментальній сфері музичного мистецтва представлено різновиди баладних жанрів для фортепіано соло саме в тому виді, який започаткували у своїй творчості Фредерік Шопен та Клара Вік-Шуман. В подальшому він пройшов крізь численні трансформації й модифікації, міцно закріпився в музичному мистецтві, доволі численно і різноманітно був представлений в доробку митців різних національних композиторських шкіл та генерацій. Аналіз корпусу їх творів дає можливість диференціації за жанровим принципом, виконавським складом (для фортепіано соло, фортепіанних дуетів, фортепіано з оркестром), з врахуванням стильових параметрів і генезою першозразків, особливостями індивідуальних авторських рішень. Окрім цього, можливість співставлення різновидів балади для фортепіано у митців однієї доби дозволяє прийти до узагальнень щодо впливу традицій та його масштабу в прояві індивідуального бачення, внеску кожного з митців у трактування жанру фортепіанної балади. Проте в українському музикознавстві ця жанрова сфера досі не підлягала докладному науковому розгляду. Особливістю жанру є подальша міжвидова еволюція і трансформація, яка відбувалась шляхом: фольклорна балада – група жанрів середньовічної придворної музики – жанр європейської поезії XIX століття – академічна камерно-вокальна музика – академічна інструментальна музика (сольна, ансамблева, оркестрова). Це зумовлює необхідність спостереження проєкцій на літературні міжвидові співвідношення, поетику, стильовий діалогізм, інтертекстуальність, семіотику, типи програмності, засоби формотворення в процесі виходу у позавербальну систему засобів виразовості. Інструментальні різновиди балади, в яких як її етнічна, так і національна природа пізнавані, але відтворені більш узагальнено чи умовно, трактуються через призму високих літературних творів чи постають в загальноєвропейському контексті. В більшості балад для фортепіано можливо виявити генезу прикладів композиторської творчості згідно фольклорного та поетичного прототипу.

2. The ballad genre in musical art is considered in the context of various directions of scientific research. Summarizing works on the theory of this genre can be conventionally divided into the leading broad categories: music ethnographic, music-theoretical, music-historical, works on musical semantics and hermeneutic analysis. The term "ballad" has numerous differences in spelling (ballades, balats, ballets, ballets, balletys, ballads) and is used in relation to distinctive musical and artistic phenomena. Therefore, the definition of the ballad category also varies and depends on belonging to plot, genre, structural, dramaturgical varieties. The criteria for the characterization of the ballad category in musical folklore or compositional creativity are largely based on literary studies and literary folkloristic research, however, they have a number of specific qualities and features. On the basis of the realized study of a number of works of the ballad genre, it was possible to trace the ways of evolution of the folk and literary ballad genre in the historical projection, an attempt was made to classify the typological

features of ballads of different historical and national genesis. The reproduction of archetypal signs is determined by the characteristics of the ballad, determined by the structure of the literary text, drama and architecture, which are extrapolated to the principles of building a musical form and a complex of expressive means. The basic folklore genres, which most often served as the basis for piano works, were: the medieval unison dance song (balada) of the Romance peoples, the northern French medieval ballad; French court polyphonic couplet song with refrain; the Spanish Ballade and Romanze, the German Benkelsang as an urban street song with illustrations; Anglo-Scottish plot-narrative solo or choral couplet song with numerous varieties (popular ballad, ancient ballad, ballad of tradition, traditional ballad, street ballad, stall ballad, broadside, broadsheet) with instrumental accompaniment; northern (Nordic, Scandinavian: Faroese, Norwegian, Danish, Icelandic, Swedish); Central and Eastern Slavic ballads. Each of the named varieties is endowed with unique features of the subject matter, structure, methods of forming, and execution. Being the prototype of a piano piece, the recognizable complex of archetypal signs is projected onto the choice of an artistic solution. The German "scary ballad" became the central genre that led to the further academization of folklore foundations into the ballad genre, which, in turn, was formed on the basis of research, translations, re-sings and publication of texts of Scandinavian, British and Spanish folklore varieties. The ballad genre occupies a special place in piano works due to its interspecies nature. In the instrumental sphere of musical art, the varieties of ballad genres for solo piano are presented on the largest scale, precisely in that variety that started its development in the works of Frederic Chopin and Clara Wieck Schumann. In the future, it went through numerous transformations and modifications, firmly established itself in the art of music, quite numerous and diversely represented in the works of artists of various national composer schools and generations. The analysis of the corpus of their works makes it possible to differentiate them according to the principle of genre, performance composition (for solo piano, piano duets, piano with orchestra), taking into account stylistic parameters and the genesis of the originals, the features of individual authorial decisions. In addition, the possibility of comparing the types of piano ballads by artists of the same era allows us to come to generalizations about the influence of traditions and its scale, in the manifestation of an individual vision, the contribution of each of the artists in the interpretation of the piano ballad genre. However, in Ukrainian musicology, this genre area has not yet been subject to detailed scientific consideration. The peculiarity of the genre is the subsequent cross-species evolution and transformation, which took place in the following way: folklore ballad - a group of genres of medieval court music - a genre of European poetry of the 19th century - academic chamber and vocal music - academic instrumental music (solo, ensemble, orchestra). This necessitates the observation of projections on literary interspecies relations, poetics, stylistic dialogism, intertextuality, semiotics, types of programming, means of form formation in the process of entering the nonverbal system of means of expression.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Нові речовини і матеріали

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сидір Н.О. Еволюція жанру фортепіанної балади в українській музиці. Наукові збірки ЛНМА ім. М. В. Лисенка. 2019. Вип. 45. С. 198–210. <http://journals.lnma.lviv.ua/index.php/naukovizbirky/article/view/649>
- Сидір Н. О. Стильовий діалогізм у жанрі меморіальної фортепіанної балади. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: науковий журнал. 2020. № 4. С. 187–190.
- Сидір Н. О. Особливості жанру фортепіанної балади першої третини ХХ століття (на прикладі творів С. Борткевича, І. Фрідмана, Б. Лятошинського). Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2021. №1(50). С. 79–90.
- Sydir N. Ballade for Piano and Orchestra in the First Half of the XX Century: Stylistic and Form-building elements. Edukacja Muzyczna. 2021. № 16. P. 149–160.

- Sydir N. Типологія і поетика фольклорної балади в проєкції на її академічні музичні різновиди. AREA NAUKI. 2022. P. 128-138.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилатюк Олена Борисівна
2. Olena B. Pylatiuk

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лігус Ольга Марківна
2. Olha M. Lihus

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2430-0166

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фрайт Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Frajt

Кваліфікація: д.н, професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6903-7096

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернявська Маріанна Станіславівна
2. Marianna Chernyavska

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8379-5536

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ластовецька-Соланська Зоряна М.иколаївна
2. Zoryana M. Lastovetska-Solanska

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6606-9831

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кияновська Любов Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кияновська Любов Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна